Muzej Ormož

Konservatorsko-restavratorski poseg na kozarčku z modro nataljeno nitko - N6604

Nina Mertik, *konservatorka-restavratorka*

Za konservatorsko-restavratorski poseg na kozarčku z modro nataljeno nitko smo se odločili zaradi samega stanja in kvalitete steklenega predmeta. Z dopolnitvami manjkajočih delov smo predmetu povrnili obliko in stabilnost. Gre za najdbo recentnih plasti izkopavanj v Gradišču (Šumi). O izkopanih fragmentih stekla je malo podatkov in so le grobo datirani glede na njihove oblikovne in tehnične značilnosti, v pozno 14. stoletje.

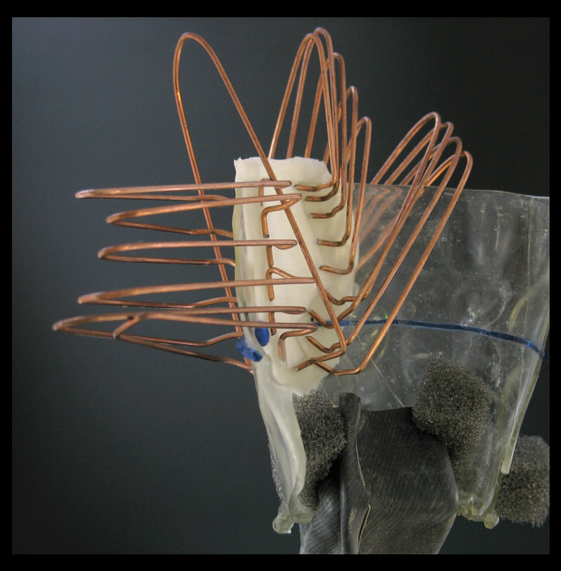

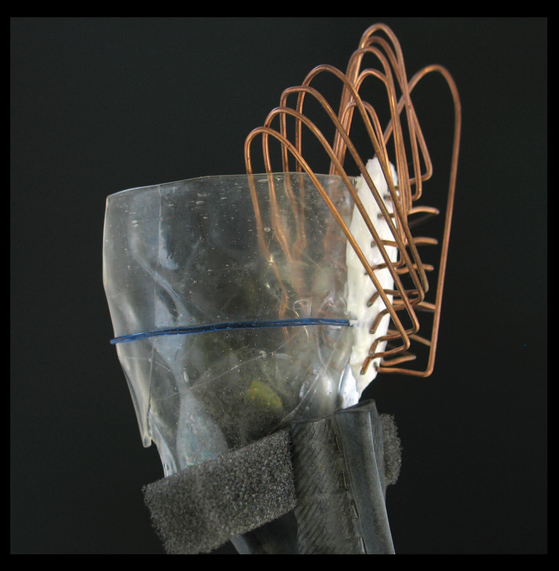

Steklo kozarčka je zelo tanko, z reliefnim mrežastim vzorcem, nataljeno modro nitko in ojačanim dnom z nataljenim pramenom stekla z vdrtinami. Slabo polovico kozarčka sestavlja, od dna do ustja, sedem fragmentov, šest večjih in en manjši del nitke. Manjkajoči deli kozarčka so polovica oboda, velik del dna in trije deli nataljene nitke.

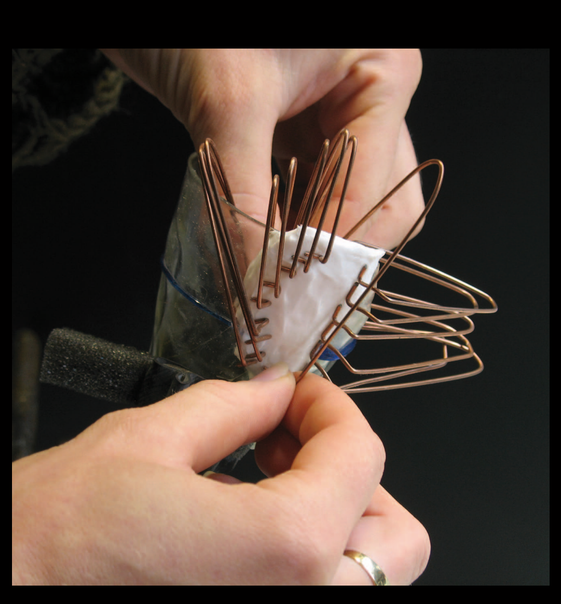

Dopolnjevanje steklenega predmeta je zelo zahtevno in ne dopušča napak. Pri dopolnjevanju je pomembna strategija dela.

Razmišljati je potrebno vnaprej in predvideti vse faze dela, saj se vsaka najmanjša napaka stopnjuje skozi proces dela. Če je potrebnih več dopolnitev na predmetu, pa je pomembno tudi zaporedje dela. Zaradi reliefnega vzorca kozarčka in kompliciranega loma smo na zunanji strani uporabili transparentni kalup, na notranji pa silikonskega. Pri pritrjevanju kalupov moramo biti natančni in dosledni, da kasneje ne pride do zatekanja epoksi smole. Silikonski in transparentni kalup pritrdimo na kozarček s pomočjo silikona in žičnih sponk, ki jih nameščamo sistematično, eno ob drugo čim bližje robu dopolnitve.

Naslednja pomembna dejavnika pri zapolnjevanju sta nepreki-njeno injektiranje smole in naklon predmeta. S tem zmanjšamo možnost vnosa zračnih mehurčkov. Kljub previdnosti pa se lahko med kalupoma pojavijo mehurčki, ki jih je potrebno odstraniti. Pri zaprti obliki kalupa si lahko pomagamo tako, da nagibamo predmet in mehurček nekako premaknemo. Pri odprti obliki pa to ni mogoče, ker bi smola iztekla iz kalupa. V primeru, ki ga predstavljam, gre za tanjše stene dopolnitve in si zaradi površinske napetosti, ki se ustvari, ne moremo pomagati z rahlim stiskanjem kalupa ali potrkavanjem po transparentnem kalupu.

Med delovnim procesom smo razvili novo uporabno tehniko, ki pomeni izboljšavo tehnike dopolnjevanja manjkajočih delov na votlem steklu s transparentnim kalupom - prednost takega kalupa je v tem, da mehurček vidimo in ga zato lahko odstranimo. Rešitev je zelo preprosta in učinkovita za vse odprte ali zaprte kalupe, debele ali tanke stene dopolnitev kot tudi za mrtve kote. Med kalupa se vstavi majhna kovinska kroglica, ki jo lahko z zunanje strani transparentnega kalupa usmerjamo z magnetom. Kovinsko kroglico je možno premikati v vse smeri in s tem se ne povzroči nobenega pritiska na kalup, ki je pritrjen na steklo. To je rešitev kako je možno premikati mehurček v notranjosti kalupa proti izhodu, iz mrtvih kotov, okoli odlomov stekla od koder mehurček ne more izplavati sam.

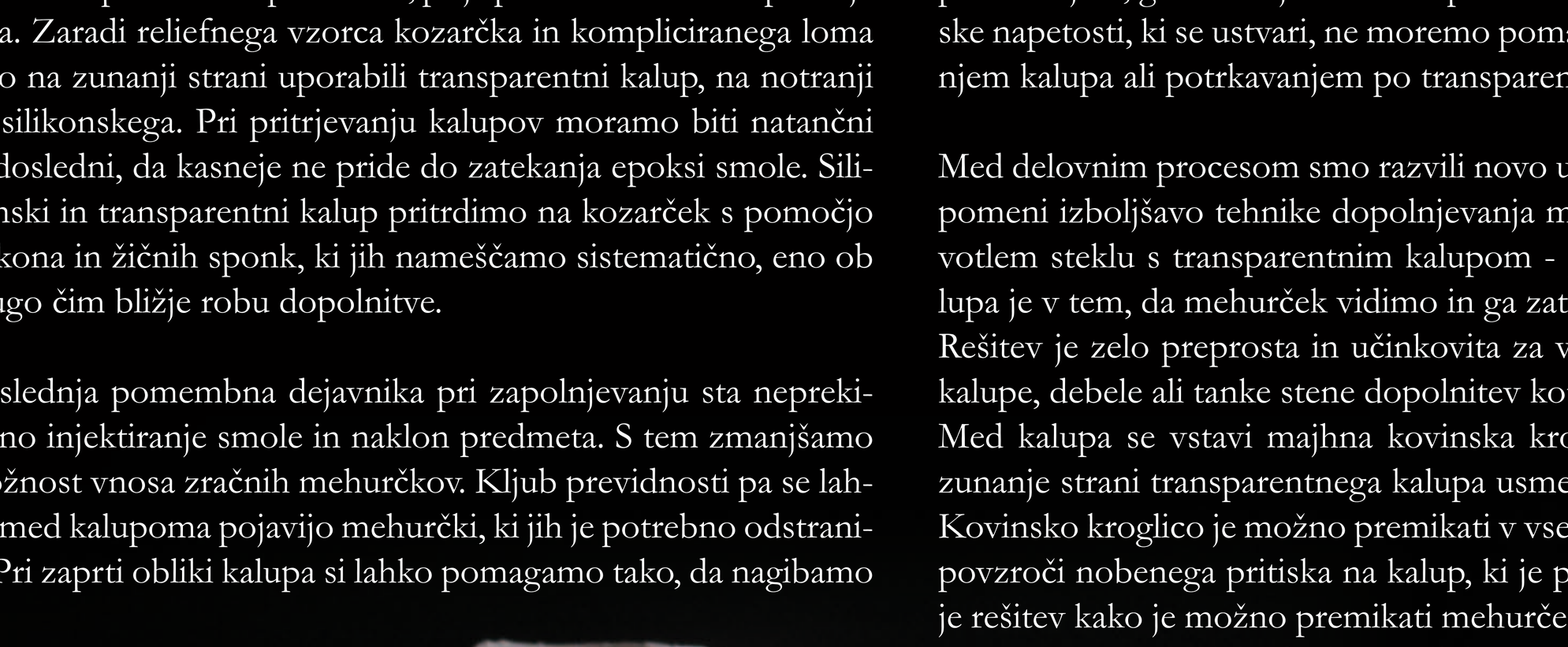

Oblikovanje: Nina Mertik, mag. Gorazd Lemajič, foto: Nina Mertik